

Wskazówki dla przygotowujących referaty
na ćwiczenia z biologii ewolucyjnej
(2016)

Adam T. Halamski

Ćwiczenia z biologii ewolucyjnej („ewolucjonizmu”) składają się z dwóch seansów ćwiczeń w Muzeum Ewolucji (Pałac Kultury i Nauki, wejście od ul. Świętokrzyskiej) oraz z pięciu seansów ćwiczeń seminaryjnych na kampusie SGGW. Ćwiczenia zalicza się przez obecność (dopuszczalna jedna nieusprawiedliwiona, ponieważ ćwiczenia trwają pół semestru) oraz przez przedstawienie referatu. W odróżnieniu od lat poprzednich (do 2013), przedstawienie referatu jest obowiązkowe.

1. Referat powinien przedstawić jakieś zagadnienie z biologii ewolucyjnej. Temat referatu wybiera prelegent. W przypadku tematów odlegle związanych z biologią ewolucyjną wskazane jest wcześniejsze skontaktowanie się z prowadzącym w celu potwierdzenia tematu. Przedmiotem ćwiczeń nie jest paleontologia systematyczna, więc omówienie jakiejś wymarłej grupy bez odwołania się do jej ewolucji jest niewystarczające do zaliczenia ćwiczeń.
2. Organizacja przedstawiania referatów należy również do studentów; podlega ona również ocenie jako element dyscypliny pracy naukowej. Ćwiczenia są prowadzone dla dwóch grup jednocześnie, czyli dla około 30 osób. 30 osób / 5 seansów daje 6 referatów na seans, czyli $90' / 6 = 15'$. Referat powinien więc trwać około 12 minut, tak by zostawić możliwość krótkiej dyskusji (pytań z sali) i wygłoszenia przez prowadzącego komentarza (w sumie 3 minuty). Bardzo długie referaty zostaną przerwane. Poprawne przeprowadzenie ćwiczeń seminaryjnych wymaga, by na każdym zajęciach, począwszy od pierwszego seansu, była pełna liczba referatów (6). Możliwe jest przeniesienie referatu na inny termin w udokumentowanych przypadkach losowych, ale niedopuszczalna jest sytuacja, w której większość referatów skumuluje się pod koniec semestru. Należy więc zapisywać się z referatami na wszystkie zajęcia, nie tylko na te pod koniec semestru (jak to miało miejsce w latach ubiegłych).
3. Referat należy przygotować na podstawie przynajmniej jednej publikacji naukowej (książki lub artykułu w czasopiśmie

- naukowym¹). Referaty przygotowane wyłącznie na podstawie materiałów internetowych uzyskają automatycznie ocenę niedostateczną.
4. Przedmiot referatu nie może pokrywać się z omówieniem jakiegoś zagadnienia na wykładzie. Można natomiast to samo zagadnienie omówić w sposób dokładniejszy lub wydobywający jego inne aspekty.
 5. Referat powinien składać się ze:
 - a. wstępu, w którym przedstawia się omawiane zagadnienie w szerszym kontekście, tłumacząc pokrótce, dlaczego jest ono istotne;
 - b. rozwinięcia, w którym omawia się przedstawiane zagadnienie;
 - c. oraz podsumowania, w którym przedstawia się wnioski lub przynajmniej najważniejsze tezy swojego wystąpienia.
 6. Na pierwszym slajdzie powinno znajdować się nazwisko prelegenta (-ki).
 7. Referencje nie są niepotrzebnym ozdobnikiem, dołączanym na ostatnim slajdzie, który mignie przez kilka sekund; powinny się znajdować przy ważniejszych тезach referatu i przy istotniejszych figurach. Ich celem jest to, by osoba zainteresowana danym podpunktem była w stanie szybko zanotować najważniejsze dane i odnaleźć pracę, którą posługiwał(a) się prelegent(ka).
 8. Przy przedstawianiu systematyki obowiązują nazwy łacińskie. Należy je opanować tak, by się nie zaciąć na ich wymowie w trakcie referatu. Mniej znane taksony, o których mówi się w referacie, należy zdefiniować. To samo dotyczy użycia terminów rzadszych lub wieloznacznych. Przy podawaniu systematyki należy powołać się na źródło.
 9. Jest dobrym obyczajem kongresowym, aby plik prezentacji zamykać dopiero po zakończeniu dyskusji.
 10. Głównym przedmiotem oceny jest sam referat, tzn. wrażenie przy jego słuchaniu (patrz również wyżej, 5–9). Jest rzeczą oczywistą, że prelegenci nie przedstawiają własnych badań, tylko referują wyniki innych badaczy. Lepiej jest przedstawić wąskie zagadnienie na podstawie jednego artykułu w sposób zajmujący dla słuchaczy i

¹ Zasadniczo chodzi o recenzowane czasopisma naukowe. Dopuszczalne są czasopisma popularnonaukowe „z wyższej półki” (*Świat Nauki, Kosmos, Ewolucja, Rocznik Muzeum Ewolucji...*). *National Geographic* nie mieści się już w tym standardzie.

kompetentny niż zagadnienie przeglądowe w sposób nudny lub niekompetentny².

11. Obecność na wykładach nie jest obowiązkową, ale, jeżeli jakieś zagadnienie było już omówione na wykładzie, to prelegenci przedstawiający je niezgodnie z obecnym stanem wiedzy zostaną ocenieni gorzej (w skrajnych przypadkach niedostatecznie).

Podsumowując, celem ćwiczeń seminaryjnych z biologii ewolucyjnej jest nie tylko zapoznanie Państwa z konkretnymi zagadnieniami tej dziedziny, tylko (a może przede wszystkim) praktyczne wprowadzenie do jednego z ważnych elementów metody naukowej – przedstawiania wyników. Chodzi więc tu o wybór tematu, umiejętność przedstawienia zagadnienia w sposób zwięzły, kompetentny i zajmujący dla słuchaczy oraz o organizację czasu (rozkład prezentacji na ćwiczeniach).

² Doświadczenie dotychczasowych ćwiczeń wskazuje, że generalnie referaty na tematy przeglądowe są słabsze od referatów przedstawiających węższe zagadnienia.